

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

БЛИЗНЮК Тетяна¹, ОВСЮЧЕНКО Юрій², ПЕРЕСАДА Олена³

¹ Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

<https://orcid.org/0000-0002-8291-4150>

² Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0000-0002-0522-1799>

³ Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0000-0003-0388-975X>

У статті проаналізовано теоретичні та практичні аспекти фінансової безпеки підприємств у контексті антикризового управління та стратегічного управління ризиками. Визначено сутність фінансової безпеки, її вплив на конкурентоспроможність і стійкість підприємства до кризових явищ. Розглянуто внутрішні та зовнішні фактори, що її визначають. Особливу увагу приділено структурно-логічній схемі взаємодії антикризового управління та стратегічного управління ризиками. Обґрунтовано три основні підходи: превентивний адаптивний та реактивний. Запропоновано інтегровану модель фінансової безпеки, яка поєднує короткострокові антикризові та довгострокові стратегічні заходи. Результати дослідження підтверджують, що комплексний підхід до управління ризиками підвищує фінансову стійкість підприємств. Запропоновані рекомендації можуть бути використані для вдосконалення фінансового менеджменту та розробки державної політики фінансової безпеки бізнесу.

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, антикризове управління, стратегічне управління ризиками, фінансова стійкість.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-13>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Забезпечення фінансової безпеки підприємств набуває особливого значення в умовах нестабільності економічного середовища, зростання конкуренції та посилення кризових явищ. Фінансова безпека є ключовою складовою загальної економічної безпеки підприємства та забезпечує його стабільне функціонування, фінансову стійкість і здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам. Відсутність ефективної системи фінансової безпеки може призвести до втрати ліквідності, зниження конкурентоспроможності та навіть банкрутства підприємства. У сучасних умовах необхідно розглядати фінансову безпеку не лише як захисний механізм, а й як стратегічний інструмент управління підприємством. Фінансова безпека підприємства тісно пов'язана з антикризовим управлінням та стратегічним управлінням ризиками. Антикризове управління передбачає розробку та реалізацію заходів, спрямованих на попередження, подолання та мінімізацію наслідків кризових ситуацій, що впливають на фінансовий стан підприємства. Стратегічне управління ризиками, у свою чергу, дозволяє ідентифікувати потенційні загрози, аналізувати їх вплив і розробляти ефективні методи управління ризиками задля забезпечення довгострокової фінансової стабільності підприємства. Поєднання цих підходів створює комплексну систему захисту підприємства від фінансових криз та сприяє його сталому розвитку.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Фінансова безпека підприємств у контексті антикризового управління та стратегічного управління ризиками є предметом активних досліджень в сучасній економічній науці. У наукових працях дослідників розглядаються різні аспекти цієї проблематики, зокрема питання адаптації бізнес-моделей, управління фінансовими ризиками, стратегічного планування та забезпечення стійкості підприємств в умовах кризових ситуацій. Значний внесок у дослідження цієї теми зробили українські та зарубіжні науковці. Зокрема, у статті Носань Н., Борисенка О. та Назаренко Т. розглядаються питання антикризового управління та стратегічного розвитку підприємств в умовах військових конфліктів, з акцентом на диверсифікацію ринків та інвестування в інновації [1]. Васільєва Л.М. та Земляний М.С. аналізують управління ризиками як важливий елемент антикризового управління, пропонуючи етапи розробки стратегій подолання кризових ситуацій [2]. Коваленко О.В. досліджує механізми антикризового управління у забезпеченні фінансової безпеки підприємств, пропонуючи матричний підхід до вибору оптимальної стратегії [3]. Дергачова В.В. та Колешня Я.О. підкреслюють взаємозв'язок економічної безпеки підприємств з ефективністю антикризового управління, доводячи необхідність інтегрованого підходу до фінансової стабільності [4]. У свою чергу, Нестеренко В.Ю., Прокопенко М.В., Коваль І.Б. у своїх

дослідженнях аналізують взаємодію ризик-менеджменту та систем антикризового управління в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства [5]. Ці дослідження демонструють, що фінансова безпека підприємств потребує комплексного підходу, що зумовлює актуальність подальших досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті: аналіз основних аспектів забезпечення фінансової безпеки підприємств у контексті антикризового управління та стратегічного управління ризиками.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Фінансова безпека підприємства є ключовою складовою загальної економічної безпеки, що забезпечує його стабільність, конкурентоспроможність та здатність протистояти кризовим явищам. Вона визначається як стан фінансової стійкості, який дозволяє підприємству своєчасно виконувати свої зобов'язання, ефективно управляти фінансовими ресурсами та мінімізувати ризики, пов'язані з нестабільністю ринкового середовища. Сутність фінансової безпеки полягає у забезпеченні надійності фінансових потоків, підтримці оптимального рівня ліквідності та прибутковості, що сприяє довготривалому розвитку підприємства та його захисту від фінансових загроз.

На фінансову безпеку підприємства впливає низка чинників, які можна поділити на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх чинників належать рівень фінансової стійкості, ефективність фінансового управління, структура капіталу, рівень диверсифікації доходів, система внутрішнього контролю та ризик-менеджменту. Зовнішні чинники включають макроекономічні умови, зміну податкового та регуляторного середовища, рівень конкуренції, доступність фінансових ресурсів та кредитних інструментів, інфляційні процеси та валютні ризики. Взаємодія цих чинників визначає здатність підприємства підтримувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі [6].

Фінансова безпека відіграє важливу роль у системі стратегічного управління підприємством, оскільки є базисом для прийняття управлінських рішень, пов'язаних із розвитком бізнесу, інвестуванням, фінансовим плануванням та ризик-менеджментом. Ефективне стратегічне управління фінансовою безпекою дозволяє підприємству уникати кризових ситуацій, своєчасно реагувати на фінансові загрози, оптимізувати структуру активів і пасивів, підвищувати прибутковість та капіталізацію. Отже, фінансова безпека виступає не лише інструментом збереження ресурсів підприємства, а й основою його сталого розвитку в умовах економічної нестабільності.

З іншого боку, антикризове управління є невід'ємною складовою фінансової безпеки підприємства, оскільки воно спрямоване на виявлення, аналіз і нейтралізацію загроз, що можуть призвести до фінансової нестабільності або банкрутства. Концепція антикризового управління охоплює сукупність методів і підходів, які дозволяють підприємству адаптуватися до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі, знижувати рівень ризиків та оперативно реагувати на кризові ситуації. Основними підходами до антикризового управління є превентивний, адаптивний і реактивний. Превентивний підхід передбачає впровадження механізмів раннього попередження криз, прогнозування можливих загроз та розробку стратегій їх запобігання. Адаптивний підхід базується на швидкому пристосуванні підприємства до змін у бізнес-середовищі, пошуку нових ринків і джерел фінансування. Реактивний підхід полягає у реалізації заходів щодо виходу підприємства з уже існуючої кризової ситуації, що передбачає реструктуризацію боргів, зміну стратегії управління та оптимізацію фінансових ресурсів [7].

Кризові загрози можуть мати різний характер і походження, включаючи макроекономічні чинники (економічні спади, інфляційні процеси, зміни у валютному курсі), галузеві ризики (зростання конкуренції, зменшення попиту на продукцію або послуги), внутрішньоорганізаційні проблеми (неефективне управління фінансами, низька продуктивність праці, відсутність інноваційного розвитку) та форс-мажорні обставини (природні катастрофи, епідемії, політична нестабільність). Вплив кризових загроз на фінансову безпеку підприємства може бути різним: від тимчасового зниження ліквідності та прибутковості до повного припинення діяльності або банкрутства. Саме тому оцінка кризових загроз відіграє вирішальну роль у забезпеченні фінансової безпеки, оскільки дозволяє підприємству своєчасно визначати можливі ризики та розробляти ефективні механізми їх нейтралізації [8].

Забезпечення фінансової безпеки в умовах кризи потребує реалізації антикризових заходів, які можуть включати як фінансово-економічні, так і організаційно-управлінські рішення. До фінансово-економічних заходів належать диверсифікація джерел доходів, оптимізація витрат,

перегляд інвестиційної політики, реструктуризація боргових зобов'язань та підвищення ефективності фінансового контролю. Організаційно-управлінські заходи включають посилення стратегічного планування, удосконалення системи управління ризиками, підвищення компетентності персоналу та зміцнення корпоративного управління. Ефективність антикризових заходів залежить від своєчасності їх впровадження, рівня адаптивності підприємства до змін у зовнішньому середовищі, а також від здатності керівництва ухвалювати швидкі та обґрунтовані рішення. Комплексне застосування антикризових заходів дозволяє підприємству не лише зберегти свою фінансову стабільність, а й зміцнити позиції на ринку, підвищити довіру з боку інвесторів і партнерів та забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі [9].

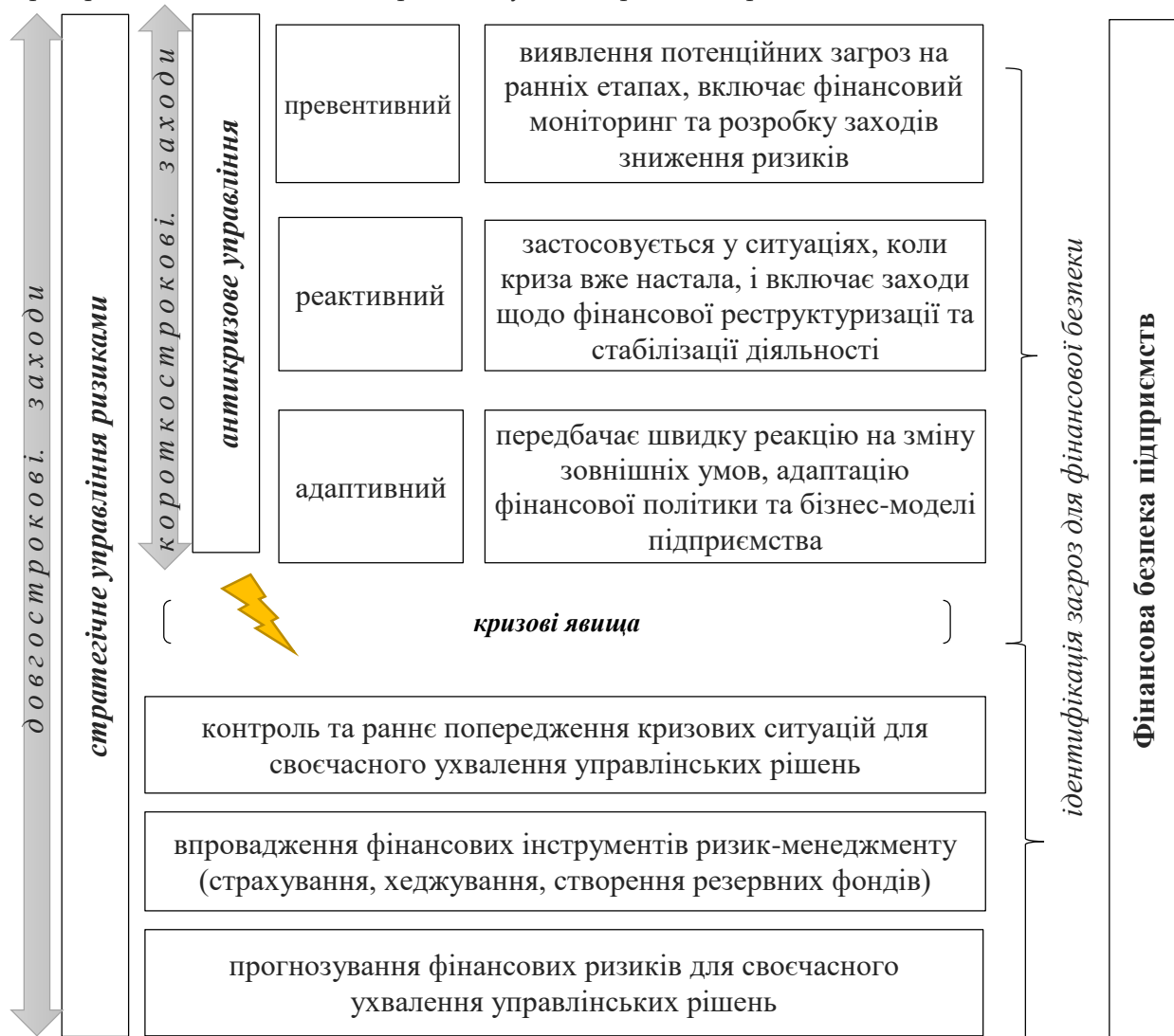

Рис. 1. Структурно-логічна схема інтеграції антикризового управління та стратегічного управління ризиками в контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства

Оцінка та моніторинг фінансових ризиків є важливою складовою стратегічного управління, оскільки дозволяє підприємству виявляти потенційні загрози та приймати своєчасні управлінські рішення. Процес оцінки фінансових ризиків включає аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що можуть вплинути на фінансовий стан підприємства, визначення рівня ризику, його ймовірності та можливих наслідків. Основними методами оцінки ризиків є фінансовий аналіз, статистичні методи, моделювання сценаріїв та експертні оцінки. Моніторинг фінансових ризиків здійснюється на постійній основі за допомогою ключових показників фінансової стійкості, таких як коефіцієнти ліквідності, рентабельності, фінансової автономії та платоспроможності. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі моніторингу дозволяє автоматизувати аналіз фінансових ризиків, підвищуючи ефективність управлінських рішень [10].

Дослідивши думки науковців та різноманітні літературні джерела, було зроблено висновок щодо необхідності інтеграції антикризового управління та стратегічного управління ризиками з

метою ефективного забезпечення фінансової безпеки підприємства, що представлено у вигляді структурно-логічної схеми, яка складається з двох основних напрямів: стратегічного управління ризиками, яке передбачає довгострокові заходи, та антикризового управління, що фокусується на короткострокових заходах для оперативного реагування на кризові ситуації. Антикризове управління включає три рівні: превентивний, реактивний та адаптивний. Превентивний рівень спрямований на виявлення потенційних загроз на ранніх етапах, проведення фінансового моніторингу та розробку заходів зі зниження ризиків. Реактивний рівень застосовується у випадках, коли криза вже настала, і передбачає реалізацію заходів щодо фінансової реструктуризації та стабілізації діяльності підприємства. Адаптивний рівень забезпечує швидку реакцію на зміну зовнішніх умов шляхом адаптації фінансової політики та коригування бізнес-моделі підприємства.

У центрі схеми знаходяться кризові явища, які виступають тригером для активації механізмів антикризового управління. Для забезпечення фінансової безпеки підприємства використовуються такі заходи, як контроль і раннє попередження кризових ситуацій для своєчасного ухвалення управлінських рішень, впровадження фінансових інструментів ризик-менеджменту, включаючи страхування, хеджування та створення резервних фондів, а також прогнозування фінансових ризиків для підготовки ефективних управлінських рішень. У кінцевому підсумку схема демонструє взаємозв'язок між ідентифікацією загроз для фінансової безпеки підприємства та комплексним використанням як довгострокових стратегічних, так і короткострокових антикризових заходів. Це забезпечує стійкість підприємства до зовнішніх і внутрішніх ризиків, сприяючи його стабільному розвитку та збереженню фінансової стабільності.

Тобто антикризове управління (кризис-менеджмент) зазвичай орієнтоване на короткострокові заходи, адже його мета – швидко реагувати на наявну чи загрозову кризову ситуацію, локалізувати її наслідки та стабілізувати діяльність організації. Натомість стратегічне управління ризиками спрямоване на довгострокову перспективу: воно передбачає системне виявлення, оцінку та мінімізацію ризиків, які можуть виникнути в майбутньому, а також розробку й впровадження стратегій, що допомагають організації залишатися стійкою у змінному середовищі.

Досвід провідних підприємств у забезпеченні фінансової безпеки демонструє, що застосування комплексного підходу до управління фінансовими ризиками, впровадження автоматизованих систем контролю та сучасних антикризових заходів сприяє підвищенню фінансової стійкості організації. Так, за даними дослідження Deloitte за 2021 рік, 78 % підприємств, які впровадили автоматизовані системи фінансового контролю, відзначили зростання прибутковості у середньому на 12 % порівняно з попереднім роком [11]. Світові корпорації, зокрема Apple, у своєму звіті за 2022 рік зазначають зростання доходів на 15 % та збереження коефіцієнта ліквідності на рівні 1,8, що свідчить про ефективність застосованих фінансових стратегій [12].

В Україні значні результати демонструють такі підприємства, як ДТЕК та Метінвест. За даними ДТЕК за період 2021–2022 років, впровадження сучасних систем фінансового контролю сприяло зниженню витрат на адміністративний апарат на 10 %, що в результаті відобразилося у збільшенні рентабельності на 8 % [13]. Метінвест у 2022 році відзначив, що завдяки впровадженню ефективних стратегій управління ризиками фінансові втрати знизилися на 18 % порівняно з 2020 роком [14].

Аналіз ефективності сучасних методів фінансового контролю та ризик-менеджменту свідчить про те, що використання автоматизованих систем аналізу, стрес-тестування та моніторингу ключових фінансових показників дозволяє підприємствам своєчасно виявляти відхилення та оперативно реагувати на фінансові загрози. Використання технологій Big Data та штучного інтелекту значно підвищує точність прогнозування кризових ситуацій і допомагає оптимізувати процес прийняття управлінських рішень. Таким чином, інтеграція сучасних технологічних рішень у систему фінансового контролю сприяє зміцненню фінансової безпеки підприємств і забезпечує їхній стабільний розвиток навіть у умовах високої ринкової невизначеності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, фінансова безпека підприємства є ключовим фактором його стійкості, конкурентоспроможності та здатності протистояти кризовим явищам. Вона залежить від внутрішніх і зовнішніх чинників, включаючи рівень фінансової стійкості, ефективність управління, структуру капіталу, макроекономічні умови та ринкові ризики. Антикризове управління та стратегічне управління ризиками відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової безпеки,

дозволяючи підприємству поєднувати короткострокові заходи оперативного реагування з довгостроковими стратегічними рішеннями. Запропонований підхід, що включає превентивний, адаптивний та реактивний рівні управління, сприяє своєчасному виявленню загроз, швидкій адаптації до змін у бізнес-середовищі та стабілізації фінансового стану підприємства у разі кризи. Таким чином, ефективне управління фінансовими ризиками забезпечує стійкість підприємства та його розвиток в умовах нестабільного економічного середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дергачова, В. В., & Колешня, Я. О. (2022). Економічна безпека підприємства на засадах антикризового управління. *Journal of Economic and Business Management*, (4). <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1936>
2. Гришова, І. Ю., & Гнатєва, Т. М. (2016). Управління ризиками у контексті стратегії антикризового управління. *Український журнал прикладної економіки*, 1(3), 32–40.
3. Руденко, С., Гіржева, О., Рижикова, Н., & Накісько, О. (2023). РИЗИК-менеджмент у системі антикризового стратегічного управління аграрних підприємств. *Modeling the development of the economic systems*, (3), 155–162. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-21>
4. Нестеренко, В. Ю., Прокопенко, М. В., & Коваль, І. Б. (2023). Антикризове управління в системах ризик-менеджменту та управління економічною безпекою підприємства. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*. 2024. № 23. С. 136-143. <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2024.32.136>
5. Носань, Н., Борисенко, О., & Назаренко, Т. (2023). Антикризове управління та стратегічний розвиток підприємств у період війни. *Економіка та суспільство*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-18>
6. Середа, А. (2024). Особливості діагностики кризових станів підприємства в мирний час та в умовах війни. *Економіка та суспільство*, (69), <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-65>
7. Чугунов, І. Я., Павелко, А. В., Канєва, Т. В., & Мазаракі, А. А. (Ред.). (2015). *Державне фінансове регулювання економічних перетворень*: Монографія. Київський національний торговельно-економічний університет.
8. Васильєва, Л. М., & Земляний, М. С. (2023). Управління ризиками в контексті стратегії антикризового управління. *Economics*, (6). 10.5281/zenodo.10327777
9. Юринєць, О. В. (б.д.). Ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/dissertation/15864/d47-2.pdf>
10. Другова О.С. Контролінг в антикризовому вартісно-орієнтованому управлінні діяльністю виробничих підприємств. URL: <https://ontu.edu.ua/download/dissertation/disser/2024/diser-Dugova.pdf>
11. Працюємо задля України. Будуємо краще майбутнє. Deloitte. URL: <https://www.deloitte.com/ua/uk/about/governance/ukraine-impact-report-2021-2022.html>
12. Apple Reports Fourth Quarter Results. URL: https://www.apple.com/newsroom/pdfs/FY22_Q4_Consolidated_Financial_Statements.pdf
13. ДТЕК_СЕРВІС_Консолід_фінансова_звітність_згідно_з_МСФЗ_за_2022_та.pdf. URL: https://dtek.com/content/uploads/%D0%94%D0%A2%D0%95%D0%9A_%D0%A1%D0%95%D0%A0%D0%92%D0%86%D0%A1_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B4_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%B7%D0%B3%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE_%D0%B7_%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97_%D0%B7%D0%B0_2022_%D1%82%D0%B0.pdf
14. Metinvest Annual Report 2023_UA.pdf. URL: https://metinvestholding.com/ua/ar2023/pdf/ua/Metinvest%20Annual%20Report%202023_UA.pdf

REFERENCES:

1. Dergachova, V. V., & Koleshnyia, Ya. O. (2022). Ekonomichna bezpeka pidpriemstva na zasadakh antykrizovoho upravlinnia [Economic security of an enterprise based on crisis management principles]. *Journal of Economic and Business Management*, (4). <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1936>
2. Hryshova, I. Yu., & Hnatieva, T. M. (2016). Upravlinnia ryzykamy u konteksti stratehii antykrizovoho upravlinnia [Risk management in the context of crisis management strategy]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, 1(3), 32–40.

3. Rudenko, S., Hirzheva, O., Ryzhykova, N., & Nakisko, O. (2023). RYZYK-menedzhment u systemi antykrizovoho stratehichnogo upravlinnia ahrarnykh pidpryiemstv [Risk management in the system of crisis strategic management of agricultural enterprises]. *Modeling the Development of Economic Systems*, (3), 155–162. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-21>
4. Nesterenko, V. Yu., Prokopenko, M. V., & Koval, I. B. (2023). Antykrizove upravlinnia v systemakh ryzyk-menedzhmentu ta upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpryiemstva [Crisis management in risk management systems and enterprise economic security management]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku pidpryiemstva*, 23, 136–143. <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2024.32.136>
5. Nosan, N., Borysenko, O., & Nazarenko, T. (2023). Antykrizove upravlinnia ta stratehichni rozvytok pidpryiemstv u period viiny [Crisis management and strategic development of enterprises during the war]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-18>
6. Sereda, A. (2024). Osoblyvosti diahnozy kryzovykh staniv pidpryiemstva v myrnyi chas ta v umovakh viiny [Features of diagnosing crisis conditions of an enterprise in peacetime and during war]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-65>
7. Chuhunov, I. Ya., Pavelko, A. V., Kaneva, T. V., & Mazaraki, A. A. (Eds.). (2015). *Derzhavne finansove rehuliuвання ekonomichnykh peretvoren: Monohrafiia* [State financial regulation of economic transformations: Monograph]. Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi universytet.
8. Vasylieva, L. M., & Zemlianyi, M. S. (2023). Upravlinnia ryzykamy v konteksti stratehii antykrizovoho upravlinnia [Risk management in the context of crisis management strategy]. *Economics*, (6). <https://doi.org/10.5281/zenodo.10327777>
9. Yurynets, O. V. (n.d.). *Urhentni instrumenty antykrizovoho upravlinnia pidpryiemstvamy v umovakh yevroatlantskoi intehtatsii* [Urgent tools of crisis management of enterprises in the context of Euro-Atlantic integration]. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/dissertation/15864/d47-2.pdf>
10. Druhova, O. S. (2024). *Kontrolinh v antykrizovomu vartistno-orientovanomu upravlinni diialnistiu vyrobnychkykh pidpryiemstv* [Controlling in crisis value-oriented management of manufacturing enterprises]. <https://ontu.edu.ua/download/dissertation/disser/2024/diser-Dugova.pdf>
11. Deloitte. (2021–2022). *Pratsuiemo zadlia Ukrainy. Buduiemo krashche maibutnie* [Working for Ukraine. Building a better future]. <https://www.deloitte.com/ua/uk/about/governance/ukraine-impact-report-2021-2022.html>
12. Apple. (2022). *Apple Reports Fourth Quarter Results*. https://www.apple.com/newsroom/pdfs/FY22_Q4_Consolidated_Financial_Statements.pdf
13. DTEK. (2022). *DTEK SERVIS Konsolidovana finansova zvitnist zghidno z MSFZ za 2022 rik* [DTEK SERVIS Consolidated financial statements in accordance with IFRS for 2022]. https://dtek.com/content/uploads/%D0%94%D0%A2%D0%95%D0%9A_%D0%A1%D0%95%D0%A0%D0%92%D0%96_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B4_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%B7%D0%B3%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE_%D0%B7_%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97_%D0%B7%D0%B0_2022_%D1%82%D0%B0.pdf
14. Metinvest. (2023). *Metinvest Annual Report 2023*. https://metinvestholding.com/ua/ar2023/pdf/ua/Metinvest%20Annual%20Report%202023_UA.pdf

FINANCIAL SECURITY OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT AND STRATEGIC RISK MANAGEMENT

BLYZNYUK Tetyana, OVSIUCHENKO Yurii², PERESADA Olena²

¹ Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

² Kharkiv National University of Radio Electronics

The article analyzes the theoretical and practical aspects of ensuring enterprises' financial security in the context of anti-crisis management and strategic risk management. Financial security is considered a key element of an enterprise's overall economic stability, its impact on competitiveness, and its ability to withstand crisis phenomena. The main internal and external factors influencing financial security are identified, including financial stability, capital structure, management efficiency, macroeconomic conditions, and market risks.

Special attention is given to developing a structural-logical scheme that illustrates the relationship between anti-crisis management and strategic risk management in ensuring an enterprise's financial security. Three main approaches to anti-crisis management are substantiated: preventive, adaptive, and reactive. The preventive approach focuses on early threat detection and implementing preventive mechanisms. The adaptive approach involves a prompt response to changes in the business environment and financial strategy adjustments. The reactive approach is applied in cases where a crisis has already occurred and includes financial restructuring and enterprise stabilization measures.

An integrated financial security management model is proposed, which combines short-term anti-crisis measures (cost optimization, debt restructuring, and additional financing) with long-term strategic risk management measures (income diversification, early warning systems, and financial planning).

The research results confirm that the comprehensive application of anti-crisis management and strategic risk management enhances enterprises' financial security and resilience to economic fluctuations. The proposed recommendations can be used to improve financial management systems in enterprises and develop state policies for regulating business financial stability in an unstable economic environment.

Keywords: enterprise financial security, anti-crisis management, strategic risk management, financial stability.